

מעריך סדנא

'לומדים להצליח'

רקע ויעדים

סדנא זו פותחה בעקבות מתח שזוהה בקהילות רבות, אנשי החינוך הפורמאלי (מחנכים, מורים מקצועיים) מביעים טרזניה על כך שצוות החינוך הלא-פורמאלי אינו מבין את משמעות הלמידה וההצלחה בשעות בית הספר ואינו רואה עצמו כמחויב למשימה זו. כמובן שבקהילות אלו עולות תלונות מהכיוון ההפוך – צוות החינוך הלא-פורמאלי מרגיש שצוות בית הספר אינו מבין ומוקיר את חשיבות הפעילות החינוכית המתרחשת מחוץ לשעות הלמידה. [ביטוי לדוגמא של מתיחות זו היא קביעת פעילות חזויית בערב שלפני מבחן (כלומר המדריך אינו רואה את ההצלחה במבחן כחיונית לצמיחתו של החניך שלו) או לחילופין מורה שבחר להעניף תלמיד הביתה לאור התנהגות לא נאותה בכיתה, מבלי להתחשב בכך שאותו תלמיד הוא סולן מרכזי בלהקה שמופיעה באותו יום בטקס מרכזי (כלומר, המורה אינו מזהה את חזויות ההצלחה בחוג כמשמעותי), וכיו"ב]. מעבר להתנגשויות מסוג זה, המתיחות באה לידי ביטוי גם בדיאלוג שלעיתים נראה כטורניר משיכה בחבל, במקום הירתמות למשימה המשותפת – הצמחת החניך.

סדנא זו נועדה לצוות החינוך הלא-פורמלי בכדי לעודדו לבחון האם הוא בכלל מאמין בחשיבות ההצלחה הלימודית (או שאולי ניתן להסתפק בפיתוח ערכי-חברתי בלבד) וחשוב מכך – לבחון מה מקומו ותפקידו בכל הקשור להצלחות לימודיות (או שמא זה מתפקידו של המורה).

1. מטרות:

- בירור עמדות של הצוות החינוכי – הייחודיות של חזויות הצלחה לימודיות בתהליך תיקון הלב ויצירת עוגנים בעתיד.
- בחינת מקומו של הצוות החינוך הלא-פורמלי (צוות הפנימיה) ביצירת מוטיבציה לימודית לחניכים ויצירת חזויות הצלחה לימודיות?

2. שדות חינוכיים שניתן לקדם באמצעות בית המדרש:

- ייצוגים אמינים של שלמות הורית
- עוגנים בעתיד – כישורי חיים ומיומנויות
- תיקון הלב

מתווה סדנא

שלב א': פתיחה ובירור המושג

סבב פתיחה:

חוויית הצלחה לימודית משמעותית שהייתה להם ומי הדמות הבוגרת שקשורה לחוויה הזו?

שאלות אפשריות לדיון:

- מה זה חוויית הצלחה לימודית? איזה סוגים קיימים? מה הן כוללות?
- האם כל ילד באמת צריך חוויית הצלחה לימודית? אולי ייצור חוויות הצלחה בזירות אחרות יכול להעלים/לחפות על חוויות כישלון מרובות בתחום הלמידה?
- האם אפשר להתבגר בעולם המערבי העכשווי ולחיות במסלולי חיים נורמטיביים ללא חוויות הצלחה לימודיות וללא יכולת להתמודד עם לימודים?
- הרבה פעמים אנחנו אומרים "העיקר שיהיה טוב במשהו" - האם באמת מספיק שיהיה טוב במשהו? כל משהו?
- מה הייחודיות שלהן לעומת חוויות הצלחה מסוגים אחרים?
- מה החשיבות שלהן בכלל ולחניכים שלנו בפרט?

שלב ב': חוויות הצלחה לימודיות כייצוגי שלמות הורית

לימוד משותף – מאמר "תהיו הורים טובים יותר", תומס פרידמן, פורסם ב מוסף דה-מרקר, הארץ 21/11/11

הקטע הלקוח מהכתבה מראה את משמעות ההתעניינות של הורים בלימודי ילדיהם להצלחתם בתחום זה במשך השנים. בניגוד לנקודת המבט הגורסת כי כל התעניינות בילד (למשל משחק) תייצר לו חוויות הצלחה לימודיות ובניגוד לזו הגורסת כי הקפדה על למידה משותפת היא זו שתביא להצלחה, המחקרים המופיעים במאמר מוכיחים כי שיפור משמעותי בתחום הלימודי יכול להיווצר בזכות העברה ברורה של מסר (המגובה במעשים) על ידי ההורים לגבי חשיבות הלימודים.

שאלות אפשריות לדיון:

- מה התפקיד שהורים ממלאים בלמידה של הילדים שלהם? מה התפקיד שלכם כהורים בלמידה של הילדים שלכם? מה היה התפקיד של ההורים שלכם כשאתם הייתם ילדים?
- מה אומרים המחקרים המצוטטים בכתבה?
- למה זה רלוונטי אלינו? לתפקיד שלנו כצוות חינוכי? מי ממלא את התפקיד ההורי בתחום הלמידה כשהילדים לא חיים בבית ביומיום?
- האם אנחנו באמת יכולים להשפיע באופן דומה? לקחת את התפקיד של ההורים כפי שבא לידי ביטוי במחקרים?
- מה התפקיד שלנו כצוות הדרכה ביצירת חוויות הצלחה לימודיות?

שלב ג' - לקראת יישום

כל אחד מאנשי הצוות יכתוב לעצמו חניך אחד (בקבוצה הנוכחית, בקבוצות אחרות, בעבודות קודמות) שהצליחו לייצר לו איזושהי חוויית הצלחה לימודית ואיך עשו את זה. בסבב שלאחר מכן יוצגו חלק מחוויות ההצלחה.

שאלות אפשריות לדין לאחר הצגת הדברים:

- יכולים לספר על התגובה של הילד לחוויית ההצלחה הזו? מה היא עשתה לו?
- מה עשתה לכם העובדה שהצלחתם לייצר עבורו ואיתו חוויית הצלחה לימודית?
- מה התהליך עשה לקשר שלכם איתו?
-

סיכום

מיומנויות למידה הן דבר הכרחי בעולם בו מתבגרים החניכים שלנו. גם אם חלק מהתכנים שהם לומדים לא יהיו רלוונטיים להמשך חייהם האישיים והמקצועיים, היכולת ללמוד – לעמוד במבחן, לקרוא ולפענח טקסטים ברמות שונות, לנסח רעיונות ומחשבות בצורה בהירה בכתב ובעל פה, לחלק מסה של חומר לתהליך למידה שיאפשר ללמוד ולהבין את כולה לקראת מבחן וכו' – היא נדבך הכרחי בכל שלבי החיים המשכיים שלהם (צבא, לימודים, עבודה). אך מעבר לכך, הידיעה שאנחנו יודעים ללמוד ויכולים ללמוד מעצימה את הביטחון והערך העצמי שלנו ומפתחת תחושת חוסן, גאווה ושייכות למסלולי חיים נורמטיביים בהם יכולת למידה היא כלי מרכזי. חוויות הצלחה לימודיות נוגעות גם בתחום עוגנים בעתיד (כישורי חיים ומיומנויות וגם סכימה ציפיתית) וגם בתחום תיקון הלב. התהליך החינוכי שלנו נטוע בכפר שיש בו גם בי"ס וגם פנימיה ולשני הגופים אחריות משותפת להצמחתו של החניך בתחום הלימודים, אך כל אחד מהם יכול להתמקד בנקודות החוזק שלו על מנת לקדם את החניכים הן בתחום עוגנים בעתיד והן בתחום תיקון הלב. הקשר האישי הנוצר גם כפועל יוצא של שעות מרובות של שהיה משותפת ובלתי פורמאלית במהותה, מגביר את האפשרות שלנו כצוות חינוכי לייצר ולתווך לחניכים חוויות הצלחה לימודיות תוך התמקדות בתחום תיקון הלב. מתוך הבנה כי חוויות אלה הן ייחודיות והכרחיות להתפתחותם וכי הלמידה היא מפתח מרכזי להצלחה בחייהם הבוגרים, נוכל להיות משמעותיים גם בזירה החשובה הזו.